

GUJARATI FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER I

Time: 2 hours

80 marks

PLEASE READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY

1. This question paper consists of 9 pages. Please check that your question paper is complete.
 2. Read the questions carefully.
 3. Number your answers exactly as the questions are numbered.
 4. It is in your own interest to write legibly and to present your work neatly.
-

SECTION A

પ્રશ્ન-૧ નીચેનો ગદ્ય વાંચીને આપેલા પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબ લખો.

કુટુંબ સહિત દરિયાની આ મારી પહેલી મુસાફરી હતી. મેં ઘણી વેળા લગ્નચુંતું કે હિંદુ સંસારમાં વિવાહ બાળવયે થતા હોવાથી, અને મધ્યમ વર્ગના લોકોમાં મોટે ભાગે પતિ સાક્ષર અને પત્ની નિરક્ષર એવી સ્થિતિ હોય છે તેથી, પતિપત્નીના જીવન વચ્ચે અંતર રહે છે અને પતિએ પત્નીના શિક્ષક બનવું પડે છે. મારે મારી : ધર્મપત્નીના ને બાળકોના પોશાકની, ખાવા-પહેરવાની તેમજ બોલચાલની સંભાળ રાખવી રહી હતી; મારે એમને રીતભાત શીખવવી રહી હતી. કેટલાંક સ્મરણે મને અત્યારેય હુસાવે છે હિંદુ પત્ની પતિપરાયણતામાં પોતાના ધર્મની પરાકાષ્ઠા માને છે; હિંદુ પતિ પોતાને પત્નીનો ઈશ્વર માને છે, એટલે પત્નીએ જેમ તે ન્યાયે એમ નાચવું રહ્યું.

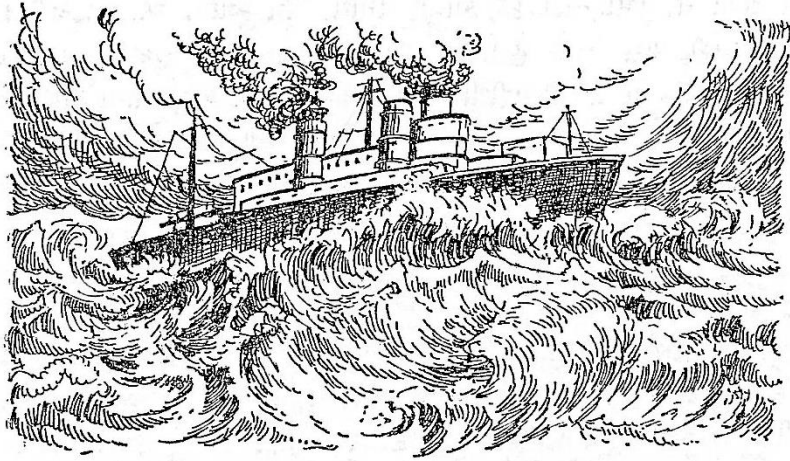
જે સમય વિશે હું લખી રહ્યો છું તે સમયે હું માનતો કે સુધરેલ ગણવાને માટે અમારો બાહ્યાર અને ત્યાં લગી યુરોપિયનને મળતો હોવો જોઈએ; આમ કરવાથી જ પો પડે, ને પો પડ્યા વિના દેશસેવા ન થાય. તેથી પત્નીનો અને બાળકોનો પોશાક મેં જ પસંદ કર્યો. બાળકો વગેરેને કાઠિયાવાડના વાણિયા તરીકે ઓળખાવવાં એ કેમ સારું લાગે? પારસી વધારેમાં વધારે સુધરેલા ગણાય એટલે જ્યાં યુરોપિયન પોશાકનું અનુકરણ અઠીક જ લાગ્યું ત્યાં પારસીનું કર્યું. પત્નીને સારુ સાડીઓ પારસી બહેનો પહેરે છે તેવી લીધી; બાળકોને સારુ પારસી કોટપાટલૂન લીધાં. બધાંને ખૂટમોઝાં તો જોઈએ જ. પત્નીને તેમજ બાળકોને બંને વસ્તુ ઘણા માસ લગી ન ગમી. જોડા કહે, મોઝાં, ગંધાય, પગ કુગાય. આ અડચણોના જવાબ મારી પાસે તૈયાર હતા. જવાબની યોગ્યતા કરતાં હુકમનું બળ તો વધારે હતું જ, એટલે લાચારીથી અને એનાથીયે વધુ અણગમાથી ખાવામાં છરીકાંટાનો ઉપયોગ કરવા માંડ્યો. જ્યારે મારો મોહ ઊતર્યો ત્યારે વળી પાછો એમણે ખૂટ, મોઝાં, છરીકાંટા ઇત્યાદિનો ત્યાગ કર્યો. ફેરફારો જેમ દુઃખકર્તા હતા તેમ ટેવ પડ્યા પછી એનો ત્યાગ પણ દુઃખકર હતો. પણ અત્યારે હું જોઈ છું કે અમે બધાં સુધારાની કાંચળી ઉતારીને હળવાં થયાં છીએ.

આ જ સ્ટીમરમાં કેટલાંક બીજાં સગાં તેમજ ઓળખીતાં પણ હતાં. એમના તેમજ હેકના બીજા ઉતારુઓના પરિચયમાં પણ હું ખૂબ આવતો. અસીલ ને વળી મિત્રની સ્ટીમર એટલે ઘરના જેવી લાગતી અને હું દરેક જગ્યાએ છૂટથી ફરી શકતો.

સ્ટીમર બીજાં બંદર કર્યા વગર નાતાલ પહોંચવાની હતી, એટલે માત્ર અઠાર દિવસની મુસાફરી હતી. કેમ બાણે અમને પહોંચતાંવેંત ભાવિ તોફાનની ચેતવણી આપવી ન હોય, તેમ અમારે પહોંચવાને ત્રણ કે ચાર દિવસ બાકી હતા એવામાં દરિયામાં ભારે તોફાન ઊપડ્યું. આ દક્ષિણના પ્રદેશમાં ડિસેમ્બર માસ ગરમીનો અને ચોમાસાનો હોય છે, એટલે દક્ષિણ સમુદ્રમાં આ દિવસોમાં નાનાંમોટાં તોફાન હોય જ. તોફાન એવું તો સખત હતું અને એટલું લંબાયું કે મુસાફરો ગભરાયા.

આ દશ્ય લગ્ય હતું. દુઃખમાં સૌ એક થઈ ગયા, ભેદ ભૂલી ગયા.

ઈશ્વરને હૃદયથી સંભારવા લાગ્યા. હિન્દુ-મુસલમાન—બધા સાથે મળી ઈશ્વરને યાદ કરવા લાગ્યા. કોઈએ માનતાઓ માની. કખ્તાન પણ ઉતારુઓની સાથે લગ્યા ને સૌને આશ્વાસન આપી કહ્યું કે, જોકે તોફાન તીવ્રું ગણાય તેવું હતું, તોપણ તેના કરતાં ઘણું વધારે તીખાં તોફાનોનો પોતાને અનુભવ થયો હતો. સ્ટીમર મજબૂત હોય તો એકાએક ડૂબતી નથી. ઉતારુઓને એમણે આવું ઘણું સમજાવ્યું, પણ તેથી ઉતારુઓને કસાર ન વળે. સ્ટીમરમાં અવાજો તો એવા થાય કે બાણે હમણાં ક્યાંકથી તૂટશે, હમણાં ગાળડું પડશે. ગોથાં એવાં ખાય કે હમણાં ઊથલી પડશે એમ લાગે. એક ઉપર તો કોઈ રહી જ શેતું શકે? ‘ઈશ્વર રાખે તેમ રહેવું’ એ સિવાય બીજા ઉદ્દગાર નહોતો સંભળાતો.

મને સ્મરણ છે તે પ્રમાણે આવી ચિંતામાં ચોવીસ કલાક વીત્યા હશે. ઇન્ડિયન નાવિગેશન વીખરાયું. સૂર્યનારાયણે દશન દીધાં. કમાને કહ્યું : “તોફાન ગયું છે.”

લોકોના અહિંસા ઉપરથી ચિંતા દૂર થઈ ને એની જ સાથે ઈશ્વર પણ અલોપ થઈ ગયો ! માતના ડર ભુલાયો તેની જ સાથે ગાનતાન, ખાનપાન શરૂ થયા. માટ્ટામું આપણે પાછું ચડ્યું. નિમાજ રહી, ભજની રહ્યાં, પણ તોફાન ટાણે એમાં જે ગ લીય દેખાતું હતું તે ગયાં.

પણ આ તોફાન મને ઉતારુઓની સાથે ચોતચોત કરી મૂક્યો હતો. એમ કહી શકાય કે મને તોફાનના લય નહોતો અથવા તો ઓછામાં

ઓછો હતો. લગભગ આવાં તોફાન મેં અગાઉ અનુભવ્યાં હતાં. મને દરિયો લાગતો નથી, ફેર આવતા નથી. તેથી હું ઉતારુઓમાં નિર્ભય થઈ ફરી શકતો હતો, એમને આશ્વાસન આપી શકતો હતો, અને કપ્તાનના વરતારા સંભળાવતો હતો. આ સ્નેહગાંઠ મને ઉપયોગી થઈ પડી.

અમે ૧૮મી કે ૧૯મી ડિસેમ્બરે ડર્બનના બારામાં લંગર કર્યું. ખરા તોફાનનો અનુભવ તો હજુ હવે થવાનો હતો.

અઘરાં શબ્દો:

વેળા = વખત

નયાવે તેમ નાયવું = કહે તેમ કરવું

સાક્ષર = ભણેલા

ઉતારુઓ = મુસાફરો

નિરક્ષર = અભણ

અસીલ = ક્લાયેન્ટ

ભાવિ = ક્યુઅરનું

પરાકાષ્ઠા = હદ - લીમીટ

સંભારવા લાગ્યા = યાદ કરવા લાગ્યા બાહ્યાચાર = બહારનું આચરણ

ઓતપ્રોત = એક બીજા સાથે મળી ગયેલું

પો પડે = રૂઆબ પડે

વરતારા = ભવિષ્યની વાત

પોશાક = પહેરવાના કપડાં

નિમાજ = પ્રાર્થના, બંદગી

૧.૧ પતિ પત્નીના જીવન વચ્ચે શા માટે અંતર રહે છે ? (3)

૧.૨ ગાંધીજીને પત્નીનાં શિક્ષક બનીને બાળકો તથા પત્નીની શું સંભાળ રાખવી પડતી ? (3)

૧.૩ જે સમયે ગાંધીજી આ લખતાં હતા ત્યારે સુધરેલા ગણાવા અંગે ગાંધીજીના કેવા ખ્યાલો હતાં ? (3)

૧.૪ ગાંધીજીએ પત્ની અને બાળકોની રીતભાતમાં શા શા ફેરફારો કર્યા ? (3)

૧.૫ દરિયાઈ તોફાનની પ્રવાસી પર શી અસર થઈ ? (3)

૧.૬ તોફાન શમી ગયા પછી પ્રવાસીઓમાં શું પરિવર્તન આવ્યું ? (3)

૧.૭ નીચે આપેલી ખાલી જગ્યા પૂરી.

૧.૭.૧ સુધરેલ ગણાવાને માટે અમારો બાહ્યાચાર બને ત્યાં લગી
.....ને મળતો હોવો જોઈએ. (1)

૧.૭.૨ સ્ટીમર બીજા બંદર કર્યા વગર.....પહોંચવાની હતી
એટલે માત્ર.....દિવસની મુસાફરી હતી. (2)

૧.૭.૩ અમે ૧૮મી કે ૧૯ મી.....ડર્બનના બારામાં લંગર કર્યું. (1)

૧.૮ વિરોધી શબ્દો આપો.

૧.૮.૧ સાક્ષર

૧.૮.૨ ગરમી

૧.૮.૩ દુઃખકર. (3)

૧.૯ નીચે આપેલા વાક્યો સાચા છે કે ખોટાં તે જણાવો.

૧.૯.૧ સ્ટીમરમાં ગાંધીજી સાથે તેમનું આખું કટુંબ હતું.

૧.૯.૨ મુસાફરી દરમિયાન દરિયો એકદમ શાંત હતો.

૧.૯.૩ સ્ટીમરમાં હિંદુ મુસલમાન બધા એકસાથે મળી ઈશ્વરને
યાદ કરવા લાગ્યાં.

૧.૯.૪ ગાંધીજીને મિત્રની સ્ટીમર ધરના જેવી લાગતી તેથી દરેક
જગાએ છૂટથી ફરી શકતા.

૧.૯.૫ પત્નીનો અને બાળકોનો ખોશાક ગાંધીજી પસંદ નહોતા કરતાં. (5)

30 marks

SECTION B

પ્રશ્ન-૨ નીચે આપેલો ફકરો વાંચી સંક્ષિપ્તભાનકરી.
(છ થી સાત વાક્યો)

ધારો કે દુનિયામાંથી આજે એકાએક પૈડું અલોપ થઈ જાય તો શું થાય તેનો તમને ખ્યાલ આવે છે ? ચાલો, આપણે પૈડા, વગરની દુનિયા કેવી હોય તે જોવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

માણસને સૌથી પહેલી જરૂર ખોરાકની છે. તો ખોરાક પર એની શી અસર થશે ? આજે આપણે ઘણી વાનીઓ લોટમાંથી બનાવીએ છીએ. રોટલા, રોટલી, પૂરી, ઢેબરાં, ઢોકળાં, શીરો વગેરે. પણ જો દુનિયામાંથી પૈડું ચાલ્યું જાય તો આ બધી વાની પણ ચાલી જાય. તમને થશે, શાથી ? તો સાંભળો. અનાજ દળાય છે હાથની કે સંચાની ઘંટીમાં. એટલે કે ઘંટી માટે પૈડાં તો જોઈએ જ. એટલે ઘંટી જતાં કાં તો આપણે આજે જેમ ચોખા, મગ, ચણા વગેરે ખાઈએ છીએ તેમ બધાં અનાજ આખાં જ બાફીને ખાવાં પડે. બધો લોટ એ રીતે વાટીને તૈયાર કરવો પડે. તો એ કેવી આફત થઈ પડે ?

માણસને બીજી જરૂર કપડાંની છે. કપડાં ખાસ તો સૂતરનાં બને છે. સૂતર કાંતવા માટે ચક્ર જોઈએ જ. રેંટિયામાં પણ ચક્ર જોઈએ, અને નાની તકલીમાં પણ જોઈએ. જો આપણી પાસે

ચક્ર-ચક્રડી ન હોય તો ૩ કે ઊંચામાંથી તાર કંતાય નહિ અને કાપડ બને નહિ. એટલે પછી આપણે કાં તો જાનવરનાં ચામડાં પહેરવાં પડે કે ઝાડની છાલ અથવા પાંદડાંથી શરીર ઢાંકવાં પડે.

અનાજ અને કાપડ માટે ખેતી કરવી પડે. ખેતીમાં જમીનને પાણી પાવું પડે. વરસાદનું પાણી તો ચોમાસામાં જ મળે, એટલે કૂવાના પાણીનો પણ ખેતી માટે ઉપયોગ કરવો પડે છે. ખેતરને પાણી પાવા માટે આજે આપણે કોસ, રહેંટ કે પંપનો ઉપયોગ કરીએ છીએ. પણ જો પૈડું અલોપ થઈ જાય તો એ ત્રણેમાંથી એકે સાધન આપણી પાસે રહે નહિ. એટલે આપણે કૂવામાંથી ઢીંકવા વાટે પાણી કાઢવું પડે. વળી, પીવાનું પાણી મેળવવા માટે પણ કાં તો કૂવામાં ઊતરવાનાં પગથિયાં કરવાં પડે, કાં તો દોરડા વડે ગરગડી વગર ખેંચીને પાણી કાઢવું પડે. /

10 marks

SECTION C

પ્રશ્ન-૩

અ. નીચે આપેલી જાહેરખબર વાંચી પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

Vadilal
PURE VEGETARIAN

શીર ગુલ ચારી દોસ્તી
ઘોર ઢેર સાસ વાડીલાલ

ઉત્તરાયણ સ્પેશિયલ ઑફર

વોલ્કેનો
ચોકલેટ કોન*

10 નંગ રૂ250
(110 ml
પ્રત્યેક)

+

ચોકી શોટ*

14 નંગ રૂ70
(30 ml
પ્રત્યેક)

=

ઑફર કિંમત

~~રૂ320~~
રૂ250*

www.vadilalicecreams.com

ઑફર ગુજરાત પૂરતી અને સ્ટોક રહે ત્યાં સુધી સીમિત

વાડીલાલ પાર્સર ફેલોશીપ ઓફ વ્યાવસાયિક પૂરવાઇ માટે સેમર્સ અમદાવાદ: ફિરલ ભક્ષ - 7698895353, રાકેશ જોશી - 8000405556,
રાજેશ દધીય - 9909909568, મધુસુદન પાઠક - 9909993879, રમેશ શુક્લા - 9909909401 હડી/કલેક્ટર અલુલ વ્યાસ -
9909909848. સારંગકાંઠા કનર્વ ભક્ષ - 9714943777 ઉત્તર ગુજરાત: દલપત સાલોડ - 9099749266. હિમાંશુ વાઘ - 9909909447
સુરેન્દ્રભાઈ રાજીવ પાઠક - 9909909507 અમદાવાદ/ગોડા અમિત વાઘડે - 9909909453

- 3.1 આ જાહેરખબર શેના વિશે છે ? (2)
- 3.2 સૌથી ઉપર શું સંદેશ છે ? (4)
- 3.3 આ જાહેર ખબર શાની સ્પેશીયલ ઓફર માટે છે ? (2)
- 3.4 10 નંગ વોલ્કેનો ચોકલેટ કોન કેટલાનો છે ? એની સાઈઝ શું છે ? (4)
- 3.5 18 નંગ ચોકો શીટ કેટલાના છે ? એની સાઈઝ શું છે ? (4)
- 3.6 આ જાહેરખબરમાં તમને શું ગમ્યું ? (4)
- [20]**

બ. નીચે આપેલા ચિત્રનું તમારા શબ્દોમાં પાંચ થી સાત લીટીમાં વર્ણન કરો.

જેમ કે આ ચિત્ર શેના માટેનું છે? ચિત્રમાં કોણ છે?
શું કરે છે ? આ ચિત્ર વિશે તમારા વિચારો વગેરે વગેરે

[20]

40 marks

Total: 80 marks